

51108204: สาขาวิชามานุษยวิทยา

คำสำคัญ: ข้าวแช่/ ประเพณี/ บทบาท/ มอญ

พัชรินทร์ สมหอม: ประเพณีปะลองเป็งด้าจ๊ก (บุญส่งข้าวแช่): ความหมาย บทบาท และปัจจัยการดำรงอยู่ในสังคมไทย . อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ผศ.ดร.มณีวรรณ ผิวคุ้ม. 235 หน้า.

ในสังคมไทยที่ประกอบไปด้วยกลุ่มคนในชุมชนที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์อาศัยอยู่ด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทั้งทางด้านภาษา ประเพณี ศาสนา เชื้อชาติ การรับรู้และทำความเข้าใจ รวมทั้งการยอมรับในความเป็นชาติพันธุ์ย่อมเป็นสิ่งสำคัญ การศึกษาเกี่ยวกับประเพณีและพิธีกรรมในแต่ละวัฒนธรรม ย่อมมีส่วนที่สามารถช่วยให้เกิดความเข้าใจในวิถีชีวิตและระบบคิดของคนในสังคมนั้นได้มากขึ้น การทำความเข้าใจว่าสังคมเรานั้นไม่ว่าจะเป็นระดับหมู่บ้าน ระดับท้องถิ่น หรือระดับประเทศ ที่เห็นอยู่ในปัจจุบันมีการดำรงอยู่อย่างมีที่มาที่ไป กล่าวคือ แต่ละแห่งแหล่งที่ล้วนผ่านประวัติศาสตร์ของตัวเองมาแล้วทั้งสิ้น ดังเช่นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีอยู่มากมายในรัฐไทย ต่างก็มีวัฒนธรรมของกลุ่มตนเอง ความแตกต่างดังกล่าวจะช่วยให้คนอื่นได้รับรู้ หรือนิยามความเป็นตัวตน และสร้างความสัมพันธ์กับคนกลุ่มอื่นๆ ได้อย่างไร

งานวิจัยทางมานุษยวิทยานี้ มุ่งเสนอการให้ความหมายทางวัฒนธรรมและระบบความเชื่อของคนไทยเชื้อสายมอญชุมชนหนึ่งในลุ่มน้ำแม่กลอง ที่มีกระบวนการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ผ่านประเพณีปะลองเป็งด้าจ๊ก หรือ บุญส่งข้าวแช่ อันเป็นประเพณีสำคัญในช่วงเทศกาลสงกรานต์ของทุกปี ผลการศึกษาพบว่า ประเพณีบุญส่งข้าวแช่ มีความหมายทางวัฒนธรรมที่เกิดจากระบบความเชื่อดั้งเดิมของกลุ่มชาติพันธุ์มอญ บนความหมายของคนในชุมชน คือ “ประเพณีที่เต็มไปด้วยความเชื่อ” อันเป็นความเชื่อพื้นฐานของคนมอญ ความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา และ การนับถือผี เป็นการให้ความหมายของประเพณี จากร่องรอยของตำนานต่างความเชื่อ ส่วนความเชื่อที่เกิดขึ้นนั้น เป็นส่วนหนึ่งที่มาจากระบบการขัดเกลาทางสังคม ทั้งในครอบครัวและชุมชน โดยบ้านและวัดเป็นศูนย์กลางในประเพณี เพื่อรวมกลุ่มคนเข้าร่วมกิจกรรม ในนาม “ประเพณีท้องถิ่น” ประเพณีจึงเป็นเครื่องมือหนึ่งในการแสดงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมให้ผู้อื่นรับรู้ว่าเป็นประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์มอญในสังคมไทย

ภาควิชามานุษยวิทยา

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2554

51108204: MAJOR: ANTHROPOLOGY

KEY WORDS: KHAO CHAE (RICE IN COOL WATER)/TRADITION/ROLES/MON ETHNIC GROUP

PATCHARIN SOMHOM: PALONG PUERNG DARK (BUN SONG KHAO CHAE) TRADITION: MEANINGS, ROLES, AND FACTORS FOR ITS CONTINUITY IN THAI SOCIETY. THESIS ADVISOR: ASSIST PROF. MANEEWAN PEWNIM, Ph.D. 235 pp.

Thailand is a multicultural society in which people of diverse ethnicity and cultures live together in harmony. In such society the maintenance of ethnic language, religious beliefs and ethnic identity as well as the creation of ethnic perception and ethnic acceptance are important to the social and cultural continuity of these ethnic groups. A study of traditions and religious rites of different ethnic groups contributes to a better understanding of their ways of life and ways of thinking. The maintenance of ethnic identity help these people create proper social relations with members of their own ethnic group and with the outsiders.

The present anthropological study aims to present the cultural meanings and belief system of a Thai-Mon community of Nakhonchum in the Maeklong River basin through their practice of the Palong Puerng Dark tradition, which is a merit-making tradition of offering Khao Chae (rice in cool water) to Buddhist monks during the annual Songkran Festival. The study found that this tradition, which has been transmitted from generation to generation, has distinct cultural meanings for this Thai-Mon group. Palong Puerng Dark tradition is an “embodiment of Mon cultural beliefs”, which are derived from a combination of Buddhist belief in merit and animistic belief in spirits. There are many local myths and legends that give meanings to the origin of this tradition. The beliefs and practices related to Palong Puerng Dark tradition are socialized through family and community members. Family houses and local Buddhist temples are central to the transmission of this tradition. People of all ages and genders are drawn, in one way or another, to participate in this “local tradition”. Palong Puerng Dark tradition is, therefore, an essential tool for cultural transmission and confirmation of the Mon ethnic identity in Thai society.

Department of Anthropology

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature

Academic Year 2011

Thesis Advisor's signature